

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Факультет менеджменту, адміністрування та права
Кафедра ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування»
та соціально-гуманітарних дисциплін**

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

**Методичні вказівки до проведення семінарських занять з дисципліни
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
денної форми навчання, спеціальності
242 «Туризм і рекреація»**

**Харків
2024**

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет менеджменту, адміністрування та права

Кафедра ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛНІСТЬ

Методичні вказівки до проведення семінарських занять з дисципліни
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
денної форми навчання, спеціальності
242 «Туризм і рекреація»

Затверджено
рішенням Навчально-методичної ради
ФМАП
Протокол № 6
від «9 лютого» 2024 р.

Харків
2024

УДК 005.35:338.48](072)
С 73

Схвалено
на засіданні кафедри ЮНЕСКО
«Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін
протокол № 7 від «24 січня» 2024р.

Рецензент: Н. І. Моїсєєва, д.е.н., професор.

С 73 Соціальна відповідальність: метод. вказ. до проведення семінарських занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищ. освіти денної форми навч., спец. 242 Туризм і рекреація / Держ. біотехнолог. ун-т; уклад. Н. М. Ніколаєнко. – Харків, 2024. – 24.

В методичних вказівках наведено стислу характеристику предмету, програму, структуру, тематику лекційних, семінарських занять, список джерел за курсом. Видання призначене здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання, спеціальності 242 «Туризм і рекреація»

УДК 005.35:338.48](072)

Відповідальний за випуск: Н. І. Моїсєєва, д.е.н., проф..

© Ніколаєнко Н. М., 2024
© ДБТУ, 2024

Зміст

Вступ	6
Мета навчальної дисципліни	7
Програма навчальної дисципліни	7
Структура навчальної дисципліни	9
Теми семінарських занять	9
Література з дисципліни	21

Вступ

Для розвитку цивілізованого суспільства важливим є формування рівноправності інтересів бізнесу, держави та суспільства. Важливим інструментарієм побудови таких партнерських відносин є механізм соціальної відповідальності. Соціально відповідальна діяльність – це відповідальність організації за вплив рішень і дій на суспільство, навколишнє середовище шляхом прозорості та етичної поведінки, яка сприяє сталому розвитку, у тому числі покращенню здоров'я і зростанню добробуту суспільства, зважає на очікування заінтересованих сторін, відповідає чинному законодавству і міжнародним нормам поведінки, інтегрована у діяльність організації та практикується в її відносинах [4].

Завданням вивчення дисципліни є вивчення майбутніми фахівцями загальних закономірностей взаємодії бізнесу і суспільства, основ їхнього використання в управлінні організаціями.

Об'єктом дисципліни є процеси формування основних елементів соціальної відповідальності.

Предмет: теоретико-методологічні, методичні та організаційно-економічні аспекти формування і розвитку соціальної відповідальності.

Здобувач ступеня вищої освіти повинен **знати:**

- сутність, види, категорії еволюцію, концепції, моделі та рівні соціальної відповідальності;

- особливості соціальної відповідальності різних суб'єктів суспільного розвитку;

- місце соціальної відповідальності в управлінні організацією;

- нормативно-правові засади розвитку соціальної відповідальності;

- моделі корпоративної соціальної відповідальності і становлення різних типів корпоративної культури;

- критерії, показники та методику оцінювання соціальної відповідальності;

- особливості вияву соціальної відповідальності бізнесу в українських реаліях;

- сутність соціальних інвестицій як форми вияву корпоративної відповідальності роботодавців;

- сутність, складові та пріоритети розвитку соціальної відповідальності політики управління персоналом;

- екологічні аспекти соціальної відповідальності та їх нормативно-правове регулювання;

Здобувач ступеня вищої освіти повинен **вміти:**

- формувати механізм управління корпоративною соціальною відповідальністю;
- формувати ефективну взаємодію роботодавців з персоналом на засадах соціальної відповідальності;
- формувати відносини підприємств із зовнішніми організаціями на засадах корпоративної соціальної відповідальності;
- визначати напрями активізації індивідуальної та колективної екологічної відповідальності;
- посилювати соціальну відповідальність суб'єктів суспільного розвитку через соціальне партнерство;
- здійснювати моніторинг корпоративної соціальної відповідальності;
- оцінювати ефективність корпоративної соціальної відповідальності;
- розвивати корпоративну соціальну відповідальність як чинник підвищення конкурентоспроможності [25].

Мета навчальної дисципліни

Мета курсу полягає у формуванні у студентів теоретичних і практичних знань з соціальної відповідальності, що забезпечать соціально-відповідальну поведінку та компетенцій для розробки та реалізації соціальних програм на підприємстві, прийняття виважених управлінських рішень в економічній, фінансовій та банківській сфері.

Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1

Соціальна відповідальність як суспільно-економічний феномен.

Лекції

Тема 1. Соціальна відповідальність як чинник сталого розвитку

Тема 2. Соціальна відповідальність людини та держави

Тема 3. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю. Організація діяльності з соціальної відповідальності підприємства.

Тема 4. Сучасні моделі корпоративної соціальної відповідальності

Тема 5. Формування відносин роботодавців з працівниками на засадах

соціальної відповідальності. Корпоративна соціальна відповідальність у внутрішньому середовищі

Тема 6. Міжнародне законодавче регулювання трудових відносин на основі соціальної відповідальності бізнесу (СВБ). Забезпечення достойної праці у системі КСВ

Тема 7. Корпоративне громадянство. Практика трудових відносин крізь призму концепцій КСВ та корпоративного громадянства в Україні

Змістовний модуль 2

Управління підприємством на засадах соціальної відповідальності

Тема 8. Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності. Соціальний маркетинг.

Тема 9. Сутність екологічної відповідальності. Досвід реалізації принципів екологічної відповідальності

Тема 10. Елементи екологічної відповідальності бізнесу

Тема 11. Нефінансова звітність як інструмент розвитку соціальної відповідальності підприємства.

Тема 12. Нефінансова звітність у світі. Нефінансова звітність в Україні

Тема 13. Оцінювання ефективності соціальної відповідальності підприємств. Фактори ефективності функціонування інструментів КСВ в управлінні організацією.

Тема 14. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні

Тема 15. Зовнішні та внутрішні чинники розвитку соціальної відповідальності в Україні

Тема 16. Мета, завдання і цілі Концепції реалізації державної політики у сфері розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року.

Структура навчальної дисципліни

Обсяг курсу – 2 кредити (ECTS): 16 годин лекції, 30 годин – семінарських занять, іспит.

Форма навчання	Всього		Розподіл навчання			Семестрова атестація
	Кредитні модулі		лекції	семінарські	Індивідуальні (самостійна)	
денна	2	90	16	30	-	іспит

Теми семінарських занять

Тема 1. Соціальна відповідальність як чинник сталого розвитку

Мета заняття: розглянути питання, що стосуються сутності соціальної відповідальності, її видів, принципів, підстав, аспектів розвитку в історичному контексті та крізь призму концепції сталого розвитку.

Література

1. Котлер Ф. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства /пер. з англ. С. Яринич. — К. : Стандарт, 2005. — 302 с.
2. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.
3. Петроє О. М. Соціальний діалог як інструмент формування корпоративної політики сучасних підприємств в Україні : навч. посіб. / О. М. Петроє. — К. : Центр учбової літератури, 2008. — 60 с.
4. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: моногр. / за ред. А.М. Колота. – К.: КНЕУ, 2012. – 501 с.

Тема 2. Соціальна відповідальність держави

Мета заняття: надання загальних уявлень про сутність та основні чинники розвитку соціальної відповідальності держави у контексті функціонування соціальної держави як системи.

Література

1. Котлер Ф. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше

добра для вашої компанії та суспільства /пер. з англ. С. Яринич. — К. : Стандарт, 2005. — 302 с.

2. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.

3. Петроє О. М. Соціальний діалог як інструмент формування корпоративної політики сучасних підприємств в Україні : навч. посіб. / О. М. Петроє. — К. : Центр учбової літератури, 2008. — 60 с.

4. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: моногр. / за ред. А.М. Колота. – К.: КНЕУ, 2012. – 501 с.

Тема 3. Соціальна відповідальність людини

Мета заняття: надання загальних уявлень про сутність та основні чинники розвитку соціальної відповідальності людини у контексті функціонування соціальної держави як системи.

Література

1. Котлер Ф. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства /пер. з англ. С. Яринич. — К. : Стандарт, 2005. — 302 с.

2. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.

3. Петроє О. М. Соціальний діалог як інструмент формування корпоративної політики сучасних підприємств в Україні : навч. посіб. / О. М. Петроє. — К. : Центр учбової літератури, 2008. — 60 с.

4. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: моногр. / за ред. А.М. Колота. – К.: КНЕУ, 2012. – 501 с.

Тема 4. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю

Мета заняття: простежити історію становлення та розвитку корпоративної соціальної відповідальності.

Література

1. Корпоративна соціальна відповідальність : підручн. /[О. Гирик, О. Денис, О. Дубовик та ін.] за заг. ред. д-ра екон.наук,проф. Т. С. Смовженко, д-ра екон. наук, проф. А. Я. Кузнецової. —К. : УБС НБУ, 2009. — 315 с.

2. Корпоративна соціальна відповідальність : навч. посіб. /О. Лазоренко Р. Колишко та інші. — К. : Видавництво Енергія,2008.

3. Котлер Ф. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства /пер. з англ. С. Яринич. — К. : Стандарт, 2005. — 302 с.

4. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. –

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут».
– 2015. –180 с.

Тема 5 Організація діяльності з соціальної відповідальності підприємства.

Мета заняття: виявити підходи до організації корпоративної соціальної відповідальності підприємства у розрізі її основних моделей.

Література

1. Корпоративна соціальна відповідальність : підручн. /[О. Гирик, О. Денис, О. Дубовик та ін.] за заг. ред. д-ра екон.наук,проф. Т. С. Смовженко, д-ра екон. наук, проф. А. Я. Кузнецової. —К. : УБС НБУ, 2009. — 315 с.
2. Корпоративна соціальна відповідальність : навч. посіб. /О. Лазоренко Р. Колишко та інші. — К. : Видавництво Енергія,2008.
3. Котлер Ф. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства /пер. з англ. С. Яринич. — К. : Стандарт, 2005. — 302 с.
4. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.

Тема 6. Сучасні моделі корпоративної соціальної відповідальності

Мета заняття: розглянути моделі організації корпоративної соціальної відповідальності

Література

1. Корпоративна соціальна відповідальність : підручн. /[О. Гирик, О. Денис, О. Дубовик та ін.] за заг. ред. д-ра екон.наук,проф. Т. С. Смовженко, д-ра екон. наук, проф. А. Я. Кузнецової. —К. : УБС НБУ, 2009. — 315 с.
2. Корпоративна соціальна відповідальність : навч. посіб. /О. Лазоренко Р. Колишко та інші. — К. : Видавництво Енергія,2008.
3. Ласукова А.С. Порівняльний аналіз моделей корпоративної соціальної відповідальності в банках світу // Вісник Запорізького національного ун-ту –2012– №3– с. 181–188.
- 4.Македон В.В. Дослідження процесів забезпечення соціальної відповідальності у провідних моделях корпоративного управління // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки. Вип. 126. — Харків: ХНТУСГ. – 2012. – С. 198–206.
- 5.. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.

Тема 7. Формування відносин роботодавців з працівниками на засадах соціальної відповідальності

Мета заняття: уявити відмінність між корпоративною соціальною відповідальністю та корпоративним громадянством; ознайомити студентів з положеннями концепції гідної праці.

Література

1. Корпоративна соціальна відповідальність : навч. посіб. /О. Лазоренко Р. Колишко та інші. — К. : Видавництво Енергія,2008.
2. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.

Тема 8. Корпоративна соціальна відповідальність у внутрішньому середовищі

Мета заняття: розглянути сутність корпоративної соціальної відповідальності у внутрішньому середовищі

Література

- 1.Дзюба О. М., Зюзіна В. П. Ефективність внутрішньої складової корпоративної соціальної відповідальності підприємства / О.М. Дзюба, В.П. Зюзіна // Вісник Національного університету "Львівська політехніка" . – 2012 . – N 725: Проблеми економіки та управління . – С. 277-281.
2. Корпоративна соціальна відповідальність : підручн. /[О. Гирик, О. Денис, О. Дубовик та ін.] за заг. ред. д-ра екон.наук,проф. Т. С. Смовженко, д-ра екон. наук, проф. А. Я. Кузнецової. —К. : УБС НБУ, 2009. — 315 с.
3. Корпоративна соціальна відповідальність : навч. посіб. /О. Лазоренко Р. Колишко та інші. — К. : Видавництво Енергія,2008.
4. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.

Тема 9. Міжнародне законодавче регулювання трудових відносин на основі соціальної відповідальності бізнесу (СВБ). Забезпечення достойної праці у системі КСВ

Мета заняття розглянути міжнародну практику законодавчого регулювання КСВ.

Література

1. Лазоренко О. Корпоративна соціальна відповідальність в Україні : експертна

- думка : зб. статей та рекомендацій /О. Лазоренко. — К. : Стилос, 2007.
2. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.

Тема 10. Забезпечення гідної праці у системі КСВ

Мета заняття: ознайомити слухачів з положеннями концепції гідної праці

Література

1. Гідна праця – основа соціального добробуту та економічного прогресу: програмна резолюція VI З'їзду Федерації професійних спілок України від 24.03.2011 № 6з – 7 [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://surl.li/sabzu>
2. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.

Тема 11. Корпоративне громадянство

Мета заняття: уявити відмінність між корпоративною соціальною відповідальністю та корпоративним громадянством;

Література

1. Сиченко О. О. Концепція корпоративного громадянства в контексті державної соціальної політики [Електронний ресурс] / О. О. Сиченко // Публічне адміністрування: теорія та практика. Електронний збірник наукових праць. – 2011. – Вип. 2 (6). – Режим доступу : [http://www.dbuara.dp.ua/zbirnik/2011-02\(6\)/11soodsp.pdf](http://www.dbuara.dp.ua/zbirnik/2011-02(6)/11soodsp.pdf).
2. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: моногр. / за ред. А.М. Колота. – К.: КНЕУ, 2012. – 501 с.
3. Соціальна відповідальність бізнесу: монографія / О. П. Гоголя, І. П. Кудінова ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – Ніжин : Лисенко, 2011. – 175 с.

Тема 12. Практика трудових відносин крізь призму концепцій КСВ та корпоративного громадянства в Україні

Мета заняття: ознайомити з сутністю КСВ у контексті відносин роботодавців та працівників

Література

1. Казмерчук М.Т. Корпоративний кодекс як інструмент управління поведінкою

персоналу підприємства / М. Т. Казмерчук // Управління розвитком. – 2013. – № 21. – С. 7–10.

2. Сиченко О. О. Концепція корпоративного громадянства в контексті державної соціальної політики [Електронний ресурс] / О. О. Сиченко // Публічне адміністрування: теорія та практика. Електронний збірник наукових праць. – 2011. – Вип. 2 (6). – Режим доступу : [http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2011-02\(6\)/11soodsp.pdf](http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2011-02(6)/11soodsp.pdf).

3. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: моногр. / за ред. А.М. Колота. – К.: КНЕУ, 2012. – 501 с.

4. Соціальна відповідальність бізнесу: монографія / О. П. Гоголя, І. П. Кудінова ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – Ніжин : Лисенко, 2011. – 175 с.

Тема 13. Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності.

Мета заняття: виявити складові зовнішньої відповідальності бізнесу у розрізі об'єктів відповідальності та вивчити напрями застосування новітніх інструментів стратегічної корпоративної філантропії

Література

1.Казмерчук М.Т. Корпоративний кодекс як інструмент управління поведінкою персоналу підприємства / М. Т. Казмерчук // Управління розвитком. – 2013. – № 21. – С. 7–10.

2. Сиченко О. О. Концепція корпоративного громадянства в контексті державної соціальної політики [Електронний ресурс] / О. О. Сиченко // Публічне адміністрування: теорія та практика. Електронний збірник наукових праць. – 2011. – Вип. 2 (6). – Режим доступу : [http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2011-02\(6\)/11soodsp.pdf](http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2011-02(6)/11soodsp.pdf).

3. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: моногр. / за ред. А.М. Колота. – К.: КНЕУ, 2012. – 501 с.

4. Соціальна відповідальність бізнесу: монографія / О. П. Гоголя, І. П. Кудінова ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – Ніжин : Лисенко, 2011. – 175 с.

Тема 14. Соціальний відповідальний маркетинг

Мета заняття: ознайомитися з соціальним відповідальним маркетингом як складовою корпоративної соціальної відповідальності по відношенню до споживачів, громади і суспільства в цілому.

Література

1. Відповідальний маркетинг. Гайд для компаній. – К.:Видавничий дім “АДЕ Ф-Україна”, 2012 – 40 с.

- 2.. Корпоративна соціальна відповідальність : підручн. / [О. Гирик, О. Денис, О. Дубовик та ін.] за заг. ред. д-ра екон.наук,проф. Т. С. Смовженко, д-ра екон. наук, проф. А. Я. Кузнецової. —К. : УБС НБУ, 2009. — 315 с.
3. Корпоративна соціальна відповідальність : навч. посіб. /О. Лазоренко Р. Колишко та інші. — К. : Видавництво Енергія,2008.
4. Косар Н. С. Концепція соціально-відповідального маркетингу у формуванні конкурентних переваг підприємства / Н. С. Косар, О. Я. Марущак // Сучасні проблеми економіки і менеджменту: тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції 10–12 листопада 2011). – Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2011. – С. 67–68. 4
5. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: моногр. / за ред. А.М. Колота. – К.: КНЕУ, 2012. – 501 с.
6. Соціальна відповідальність бізнесу: монографія / О. П. Гоголя, І. П. Кудінова ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – Ніжин : Лисенко, 2011. – 175 с.

Тема 15. Сутність екологічної відповідальності. Досвід реалізації принципів екологічної відповідальності

***Мета заняття:** розкрити сутність екологічної відповідальності*

Література

- 1.Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.
- 2.Скоробогатий Я. П. ., Бужанська М. В. Роль екологічної компоненти у формуванні соціально відповідального бізнесу// Вісник торгівельно-економічного університету.– вип.. Технічні науки.–2017.–№18.–С.136-140
3. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: моногр. / за ред. А.М. Колота. – К.: КНЕУ, 2012. – 501 с.
4. Соціальна відповідальність бізнесу: монографія / О. П. Гоголя, І. П. Кудінова ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – Ніжин : Лисенко, 2011. –175с.

Тема 16. Елементи екологічної відповідальності бізнесу

***Мета заняття:** розкрити сутність екологічної відповідальності у контексті її еволюцій та з виділенням елементів екологічної відповідальності бізнесу.*

Література

1. Скоробогатий Я. П. ., Бужанська М. В. Роль екологічної компоненти у формуванні соціально відповідального бізнесу// Вісник торгівельно-економічного університету.– вип.. Технічні науки.–2017.–№18.–С.136-140
- 2.Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.
- 3.. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: моногр. / за ред. А.М. Колота. – К.: КНЕУ, 2012. – 501 с.

4.. Соціальна відповідальність бізнесу: монографія / О. П. Гоголя, І. П. Кудінова ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – Ніжин : Лисенко, 2011. – 175с.

Тема 17. Реалізації принципів екологічної відповідальності на підприємстві

Мета заняття: розглянути принципи екологічної відповідальності

Література

1. Скоробогатий Я. П. ,. Бужанська М. В. Роль екологічної компоненти у формуванні соціально відповідального бізнесу// Вісник торгівельно-економічного університету.– вип.. Технічні науки.–2017.–№18.–С.136-140
- 2.Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.
- 3.. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: моногр. / за ред. А.М. Колота. – К.: КНЕУ, 2012. – 501 с.
- 4.. Соціальна відповідальність бізнесу: монографія / О. П. Гоголя, І. П. Кудінова ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – Ніжин : Лисенко, 2011. – 175с.

Тема 18. Шляхи посилення екологічної відповідальності бізнесу

Мета заняття: розглянути шляхи посилення екологічної відповідальності

Література

1. Скоробогатий Я. П.,. Бужанська М. В. Роль екологічної компоненти у формуванні соціально відповідального бізнесу// Вісник торгівельно-економічного університету.– вип.. Технічні науки.–2017.–№18.–С.136-140
- 2.Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.
- 3.. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: моногр. / за ред. А.М. Колота. – К.: КНЕУ, 2012. – 501 с.
- 4.. Соціальна відповідальність бізнесу: монографія / О. П. Гоголя, І. П. Кудінова ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – Ніжин : Лисенко, 2011. – 175с.

Тема 19. Нефінансова звітність як інструмент розвитку соціальної відповідальності підприємства

Мета заняття: засвоїти ключові процедури підготовки не

фінансового звіту на основі профільних стандартів.

Література

- 1.Нефінансова звітність: інструмент соціально відповідального бізнесу/. Воробей В., Журовська І.– К.: ФОП Костюченко О.М.–2010.– 77 с.
- 2.Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.

Тема 20. Стандарти підготовки нефінансового звіту. Процес підготовки звіту

Мета заняття: засвоїти ключові процедури підготовки не фінансового звіту на основі профільних стандартів.

Література

- 1.Нефінансова звітність: інструмент соціально відповідального бізнесу/. Воробей В., Журовська І.– К.: ФОП Костюченко О.М.–2010.– 77 с.
- 2.Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.

Тема 21. Нефінансова звітність у світі

Мета заняття: засвоїти ключові процедури підготовки не фінансового звіту на в світі

Література

- 1.Нефінансова звітність: інструмент соціально відповідального бізнесу/. Воробей В., Журовська І.– К.: ФОП Костюченко О.М.–2010.– 77 с.
- 2.Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.

Тема 22. Нефінансова звітність в Україні

Мета заняття: засвоїти ключові процедури підготовки не фінансового звіту на основі профільних стандартів в Україні

Література

- 1.Нефінансова звітність: інструмент соціально відповідального бізнесу/. Воробей В., Журовська І.– К.: ФОП Костюченко О.М.–2010.– 77 с.
- 2.Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.

Тема 23. Фактори ефективності функціонування інструментів КСВ в управлінні організацією

Мета заняття: дослідити фактори ефективності застосування інструментів КСВ та методи її оцінювання

Література

1. Корпоративна соціальна відповідальність : підручн. / [О. Гирик, О. Денис, О. Дубовик та ін.] за заг. ред. д-ра екон.наук, проф. Т. С. Смовженко, д-ра екон. наук, проф. А. Я. Кузнецової. — К. : УБС НБУ, 2009. — 315 с.
2. Корпоративна соціальна відповідальність : навч. посіб. / О. Лазоренко Р. Колишко та інші. — К. : Видавництво Енергія, 2008.
3. Лазоренко О. Корпоративна соціальна відповідальність в Україні : експертна думка : зб. статей та рекомендацій / О. Лазоренко. — К. : Стилос, 2007.
4. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. — Навч. посіб. — Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». — 2015. — 180 с.

Тема 24. Рівні і показники соціальної відповідальності бізнесу

Мета заняття: дослідити фактори ефективності застосування інструментів КСВ та методи її оцінювання.

Література

1. Корпоративна соціальна відповідальність : підручн. / [О. Гирик, О. Денис, О. Дубовик та ін.] за заг. ред. д-ра екон.наук, проф. Т. С. Смовженко, д-ра екон. наук, проф. А. Я. Кузнецової. — К. : УБС НБУ, 2009. — 315 с.
2. Корпоративна соціальна відповідальність : навч. посіб. / О. Лазоренко Р. Колишко та інші. — К. : Видавництво Енергія, 2008.
3. Лазоренко О. Корпоративна соціальна відповідальність в Україні : експертна думка : зб. статей та рекомендацій / О. Лазоренко. — К. : Стилос, 2007.
4. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. — Навч. посіб. — Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». — 2015. — 180 с.

Тема 25. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні

Мета заняття: підсумувати чинники розвитку соціальної відповідальності в Україні та визначити напрями державної політики її розвитку у контексті перспектив прийняття Концепції реалізації державної політики у сфері розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року.

Література

1. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. — Офіц. вид. — Київ, 2020. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/66-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 28.03.2024)

Тема 26. Зовнішні та внутрішні чинники розвитку соціальної відповідальності в Україні.

Мета заняття: підсумувати чинники розвитку соціальної відповідальності в Україні та визначити напрями державної політики її розвитку у контексті перспектив прийняття Концепції реалізації державної політики у сфері розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року.

Література

1. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. — Офіц. вид. — Київ, 2020. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/66-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 28.03.2024)

Тема 27. Активізація діяльності підприємств щодо розвитку соціально відповідального бізнесу

Мета заняття: підсумувати чинники розвитку соціальної відповідальності в Україні та визначити напрями державної політики її розвитку у контексті перспектив прийняття Концепції реалізації державної політики у сфері розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року.

Література

1. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. — Офіц. вид. — Київ, 2020. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/66-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 28.03.2024)

Тема 28. Напрямки державної політики сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні.

Мета заняття: підсумувати чинники розвитку соціальної відповідальності в Україні та визначити напрями державної політики її розвитку у контексті перспектив прийняття Концепції реалізації

державної політики у сфері розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року.

Література

1. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. — Офіц. вид. — Київ, 2020. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/66-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 28.03.2024)

Тема 29. Глобальний договір ООН. Українська асоціація якості. Європейська організація якості. Міжнародна організація стандартизації Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку. Міжнародна організація праці, Дитячий фонд Організації Об'єднаних Націй (ЮНІСЕФ).

Мета заняття: підсумувати знання з ключових понять дисципліни.

Література

1. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. – 180 с.

2. Сайти міжнародних і українських організацій.

Тема 30. Мета, завдання і цілі Концепції реалізації державної політики у сфері розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року.

Мета заняття: підсумувати чинники розвитку соціальної відповідальності в Україні та визначити напрями державної політики її розвитку у контексті перспектив прийняття Концепції реалізації державної політики у сфері розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року.

Література

1. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. — Офіц. вид. — Київ, 2020. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/66-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 28.03.2024)

Література з дисципліни

1. Баюра Д.О. Оцінювання рівня корпоративної соціальної відповідальності компаній / Д.О. Баюра // Теоретичні та прикладні питання економіки .- К: ВПЦ «Київський університет». – 2009. – № 18. – С. 259–264.
2. Баюра Д.О. Формування системи корпоративного управління на засадах соціальної відповідальності/ Д. О. Баюра // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. – Серія «Економіка». – 2013. – № 10. – С. 18–22.
3. Відповідальний маркетинг. Гайд для компаній. – К.: Видавничий дім “АДЕ Ф-Україна”, 2012 – 40 с.
4. Григор’єва О.В, Лавріненко І.О. Українські реалії формування соціально відповідальної діяльності підприємств // Економіка та управління підприємствами.– 2017.–Вип.6.– С.121-123
5. Грішнова О. А. Людський розвиток: навч. посіб /О. А. Грішнова. — К. : КНЕУ, 2006. — 230 с.
6. Дікон Б. Глобальна соціальна політика : міжнародні організації й майбутнє соціального добробуту / Б. Дікон, Х. Мішель, П. Стабс ; перекл. з англ. : А. Олійник, В. Триліс, В. Паламарчук. — К. : Основи, 1999. — 346 с.
7. Кикал. Дж. Социальное предпринимательство : миссия сделать мир лучше / Дж. Кикал, Т. Лайонс ; пер. с англ. — М.: Альпина Паблицер, 2014. — 304 с.
8. Корпоративна соціальна відповідальність : підручн. / [О. Гирик, О. Денис, О. Дубовик та ін.] за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко, д-ра екон. наук, проф. А. Я. Кузнецової. — К. : УБС НБУ, 2009. — 315 с.
9. Корпоративна соціальна відповідальність : навч. посіб. / О. Лазоренко Р. Колишко та інші. — К. : Видавництво Енергія, 2008.
10. Косар Н. С. Концепція соціально-відповідального маркетингу у формуванні конкурентних переваг підприємства / Н. С. Косар, О. Я. Марущак // Сучасні проблеми економіки і менеджменту: тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції 10–12 листопада 2011). – Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2011. – С. 67–68. 4
11. Куліш А. Соціальна відповідальність бізнесу в банківській сфері у запитаннях і відповідях / А. Куліш. — К ; 2007. — 80 с.
12. Котлер Ф. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / пер. з англ. С. Яринич. — К. : Стандарт, 2005. — 302 с.
13. Лазоренко О. Корпоративна соціальна відповідальність в Україні : експертна думка : зб. статей та рекомендацій / О. Лазоренко. — К. : Стилос, 2007.
14. Ласукова А.С. Порівняльний аналіз моделей корпоративної соціальної відповідальності в банках світу // Вісник Запорізького національного ун-ту – 2012–№3– с. 181–188.

- 15.Македон В.В. Дослідження процесів забезпечення соціальної відповідальності у провідних моделях корпоративного управління // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки. Вип. 126. — Харків: ХНТУСГ. — 2012. — С. 198–206.
- 16.Нефінансова звітність: інструмент соціально відповідального бізнесу/. Воробей В., Журовська І.— К.: ФОП Костюченко О.М.—2010.— 77 с.
17. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. — Навч. посіб. — Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». — 2015. —180 с.
18. Петроє О. М. Соціальний діалог як інструмент формування корпоративної політики сучасних підприємств в Україні : навч. посіб. / О. М. Петроє. — К. : Центр учбової літератури, 2008. — 60 с.
19. Петроє О. М. Соціальний діалог як інструмент формування корпоративної соціальної політики : монографія /О. М. Петроє. — К. : Центр учбової літератури, 2008. — 152 с.
20. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. — Офіц. вид. — Київ, 2020. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/66-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 28.03.2024)
- 21.Сиченко О. О. Концепція корпоративного громадянства в контексті державної соціальної політики [Електронний ресурс] / О. О. Сиченко // Публічне адміністрування: теорія та практика. Електронний збірник наукових праць. — 2011. — Вип. 2 (6). — Режим доступу : [http://www.dbuara.dp.ua/zbirnik/2011-02\(6\)/11soodsp.pdf](http://www.dbuara.dp.ua/zbirnik/2011-02(6)/11soodsp.pdf).
22. Скоробогатий Я. П. , Бужанська М. В. Роль екологічної компоненти у формуванні соціально відповідального бізнесу// Вісник торгівельно-економічного університету.— вип.. Технічні науки.—2017.—№18.—С.136-140
23. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: моногр. / за ред. А.М. Колота. — К.: КНЕУ, 2012. — 501 с.
24. Соціальна відповідальність бізнесу: монографія / О. П. Гоголя, І. П. Кудінова ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. — Ніжин : Лисенко, 2011. — 175 с.
25. Соціальна відповідальність:метод. реком-ції для виконання практичної роботи здобув. ступеня вищ. освіти«магістр» 5 курсу спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денн.форми навч./авт..-уклад. Сіренко Н., Бурковська А., Лункіна Т.— МНАУ.— Миколаїв.—2016.— 40с.
26. Харчишина О. В. Теоретико-методологічні засади розробки корпоративного кодексу підприємств харчової промисловості / О. В. Харчишина // Сталий розвиток економіки. — 2011. — № 2. — С. 152 – 156.

27. Шира Н.О. Напрями впровадження системи корпоративної соціальної відповідальності в практику українських підприємств [Електронний ресурс] / Н.О. Шира, А.І. Іващенко // Ефективна економіка. – 2013. – №11. – Режим доступу: www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2502
28. Юзик Л.О. Підходи щодо оцінки впливу КСВ на показники діяльності підприємства [Електронний ресурс] / Л.О. Юзик. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vdnuet/econ/2010_3/Yuzik.pdf.

Перелік електронних ресурсів:

Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>

Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>

Наукова бібліотека ДБТУ. URL: <https://library.btu.kharkov.ua/>

Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти <https://nmc-vfpo.com/>

Навчальне видання

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Методичні вказівки до проведення семінарських занять

НІКОЛАЄНКО Наталія Миколаївна

Формат 60x84/16.

Гарнітура Times Nes Roman

Папір для цифрового друку.

Друк ризографічний

ум. друк. арк.

Тираж .

Держаний біотехнологічний університет
61002, м. Харків, вул. Алчевських,44